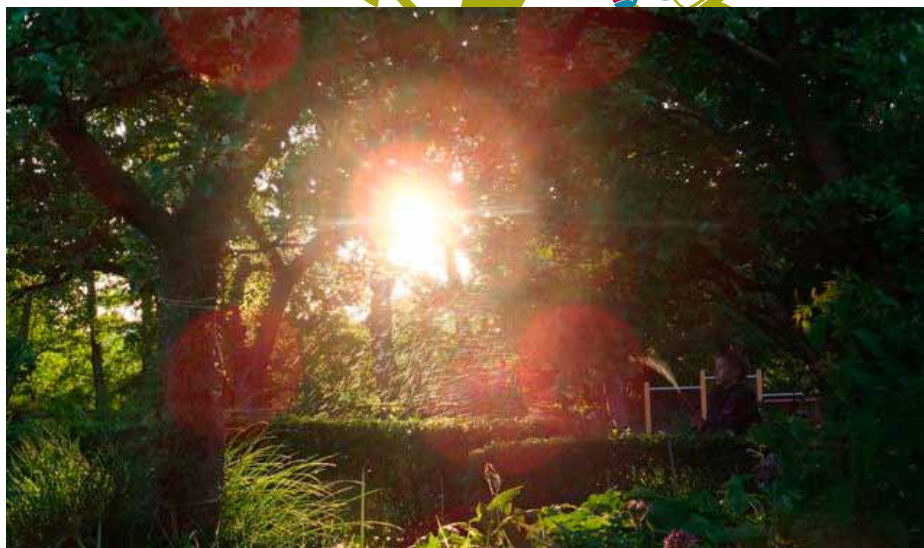

Amateurtuindersvereniging de Pioniers
Köglaan 30, 3571 PZ Utrecht
www.depioniers.nl

Redactie: Evelien Pullens
Layout: Evarien Tuitert
redactie@depioniers.nl

In dit nummer

Van het bestuur	2
Wie wil mij helpen?	2
Tentoonstelling en Pioniersfeest	2
De ALV van 21 mei	3
Verlag Groenmoetjedoendag	4
Buurman weet alles	5
Piotiptour	6
Wat gezien? Bijzondere waarnemingen	6
De beleefstuin 'de ont-moeting'	8
Velt- Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren	8
Verlag mozaïekworkshops	8
In de ban van de ringslang	9
Veemarktgebied en de Pioniers	9
Wadi	10
Interview met Eric en Bernadette	11
Twee eendjes	12
Water gaat weer stromen	12

Van de redactie

"Ik heb al heel wat dieren doodgemaakt in mijn leven" zegt Charlotte van 11 tegen me als we rustig in de tuin zitten. "Hoezo?" vraag ik. "Muggen, kleine vliegjes, wormen en zo" antwoordt ze.

Ja, zo gaat dat in de natuur. De snoek eet een klein eendje. De slak eet mijn plant. Ik vertrap een worm onder mijn schoen en dood een mug omdat hij steekt. Je kunt besluiten geen vlees meer te eten en biologische te tuinieren. Dat scheelt.

Je kunt proberen zo vriendelijk mogelijk te zijn tegen de mensen om je heen en te helpen en te ondersteunen, waar het mogelijk is.

Toch ontkomen wij nooit helemaal aan de wrede kanten van onze natuur. We moeten aanzien hoe er af en toe iets of iemand sterft. Prachtige planten worden opgegeten of overwoekerd. Lang niet alle kleine eendjes overleven het.

Wij Pioniers, kunnen het niet altijd goed vinden met onze burens of andere verenigingsleden. Soms laaien er nare ruzies op. Meestal worden die ruzies gelukkig weer bijgelegd en de problemen opgelost.

Zo gaat dat in het leven: Accepteren. Naar de zonnige kanten van het leven kijken. Zoveel mogelijk leefruimte maken voor iedereen.

Nou willen we het in deze nieuwsbrief helemaal niet hebben over de wrede kanten van de natuur, maar juist over leuke dingen, zoals vleermuizen, knoflook, slangen, vergaderen en de Veemarkt. Lees een verslagje van de Piotiptour, een interview met Eric en Bernadette, handige tuintips en de natuurwaarnemingen op de Pioniers. Wat heel leuk is, in deze nieuwsbrief vind je niet alleen advies van de Buurman, dit keer ook een Tip van de Buurvrouw. Steeds vaker komt er een spontane inbreng voor de nieuwsbrief. Dank je wel Martine en dank je wel Judith, Emiel, Paul en Andrea.

Binnenkort ligt er een nieuwe folder van ons Tuinenpark in het folderkastje bij de poort. De oude folders waren op en het was nodig dat er actuele informatie werd toegevoegd.

Evelien Pullens
redactie@depioniers.nl

Overpeinzingen uit het bestuur

Ons tuinen park heeft weer een prachtige lente gehad met een mooie Groenmoetjedoedag met de burgemeester op bezoek en weer veel creatieve Pioniers bij het mozaïeken. Het bestuur is druk met lopende zaken zoals de subsidieaanvraag voor de beleefstuin en rapportage van de vorige subsidies uit het leefbaarheidsbudget. De afhandeling en verkoop van enkele huisjes geeft ons veel werk. Niet alles verloopt vlekkeloos en af en toe rust er een zware last op ons als bestuur. Daarnaast zijn er ook nog de onderhandelingen met het hostel, de

ontwikkeling van het Veemarktgebied, de inbraken van de laatste tijd en het huishoudelijk reglement. Gelukkig zijn er veel enthousiaste Pioniers en wordt er weer een mooie tentoonstelling en een vrolijk zomerfeest georganiseerd eind augustus. Tijd om elkaar te ontmoeten. En regent het een keer deze zomer... we zijn bezig met een leestafel in het clubhuis, waar je tuinboeken en bladen in kan kijken onder het genot van een kopje koffie.

*Namens het bestuur,
Wiljo Tukker*

Tentoonstelling en Pioniersfeest, 27 en 28 augustus.

Dit jaar is het Pioniersfeest de afsluiting van de jaarlijkse tentoonstelling: eten op het plein op 28 augustus. Al jaren heel gezellig; iedereen neemt iets te eten mee, we doen spelletjes, er zijn prijzen te winnen en we maken een vuurtje. Dan worden ook de winnaars van de tentoonstelling bekend gemaakt die dat weekeind te bezichtigen is. Nieuw dit jaar: in de Groentenbar. Tuinlid en kok Nina kookt iets lekkers van de groenten uit je tuin. En ze leert aan wie dat wil hoe je een pesto van zevenblad maakt.

NOTEER VAST DE DATUM:
TENTOONSTELLING 27 EN 28 AUGUSTUS.
PIONIERSFEEST ZONDAG 28 AUGUSTUS,
VANAF HALF 5. MEER INFORMATIE VOLGT
BEGIN AUGUSTUS.

Tip van de maand

Gras tussen de tegels? Mos? Plantjes? En je vindt dat vervelend?
Pak zo'n driehoekige verfrabber en hup binnen no time is het onkruid weg,
uw pad weer herkenbaar of uw terras weer toegankelijk.

Wie wil mij helpen?

Mijn vijvertje moet uitgebaggerd worden en nieuwe folie krijgen. Dat is een klus waar ik hulp bij nodig heb. Wie heeft ervaring en weet hoe het moet?

Ik zou het dit najaar willen doen, als de planten zijn afgestorven zodat we niet teveel schade aanrichten. Ik denk aan het weekend van 12 en 13 of 19 en 20 november.

Reactie kun je sturen naar:
MARTINE HAXE, TUIN 110
TELEFOON: 06 43 19 43 55
EMAIL: M.HAXE@WOLMAIL.NL

De Algemene Ledenvergadering, 21 mei 2011

Lof voor bestuur

De agendapunten kwamen op tafel, werden besproken, toegelicht, kritische kanttekeningen werden geplaatst bij de o.a. de ontwikkeling van de 'beleeftuin', vragen werden gesteld over het financieel verslag en de begroting et cetera. Kortom, de gebruikelijke gang van zaken.

Een punt van aandacht was de goedregeling wat betreft het overnachten op de tuin, de komende gemeentelijke verordeningen en het standpunt van het bestuur dienaangaande.

Het werk van het bestuur en ook het financieel verslag met de uitleg van de penningmeester oogste veel lof.

Wat vooral bij bleef van de ALV was de oproep om op een prettiger manier met elkaar te communiceren. Niet alleen in het gewone dagelijks verkeer op de tuin, maar ook en vooral tijdens een vergadering. De toon is niet altijd even prettig, op z'n zachtst gezegd; een reden voor mensen om de Algemene Ledenvergadering te mijden. 't Zou fijn zijn als dat anders kon.

Rondgang langs de tuinen

De vergadering werd gesloten door met een aantal groepjes een rondgang te maken langs verschillende min of meer verwaarloosde tuinen. "Wat vinden jullie hier nou van?", werd er aan de meelopers gevraagd. Bij een zwaar verwaarloosde tuin, was men het snel eens, maar wat moet je met een bouwvallig huisje dat nauwelijks opvalt, of een dichte heg langs het pad?

De opmerkingen van de leden gaan gebruikt worden voor het (nieuw) op te stellen huishoudelijk reglement, een reglement dat aan gaat sluiten op de reeds goedgekeurde nieuwe statuten. Bijkomende vragen tijdens de rondgang waren zoal hoe men bepaalde zaken kan oplossen: door royement of door het aanbieden van hulp vanuit de vereniging? En na hoeveel tijd ga je ingrijpen? Na een jaar? twee jaar? En wat doe je als mensen niet reageren? Zoals gebruikelijk waren ook hier de meningen verdeeld, maar wellicht kan de commissie met de bevindingen het

huishoudelijk reglement toch meer van deze tijd laten zijn. Terug naar de tijd van overal dezelfde geknipte heggetjes is namelijk niet haalbaar, hoewel levende afscheidingen wel veel aantrekkelijker blijven dan hekwerkjes.

Bomenbeheer

Een punt van discussie is en blijft immer het bomenbeheer. Wij willen niet het parklandschap van 'Ons Buiten', maar toch is er nu even een stop op kappen gezet, daar er wat al te rigoureuus bomen omgehaald zijn. Maar bomen blijven een probleem. Niet de eigen bomen die anderen last bezorgen, maar de bomen van anderen die ons last geven. Een bepaling opnemen dat alleen nog daar bomen geplant mogen worden waar de eigenaar zelf er de schaduw van heeft (dus bijv. aan de zuidkant van de eigen tuin), zou al een hoop problemen in de toekomst

kunnen voorkomen. Bleef staan dat algemene regels moeilijk te maken zijn, daar iedere situatie weer anders is en de één een bostuin naast zich juist fijn vindt, terwijl dat voor een ander een doorn in het oog is. Iedere keer zal dus weer de situatie ter plekke, met de bijbehorende 'geschiedenis' bekeken moeten worden. Wat blijft is dat de enorme variatie aan tuinen en inrichtingen De Pioniers juist ook zo leuk maakt.

En tot slot was er de borrel. Op het voorplein. In het zonnetje.

Judith Schuil

Aardbeientip

Samen als gerechten eten is misschien niet zo lekker, maar voor de aardbeienoogst een goede tip; zet er wat prei tussen de aardbeien! Dat bevordert de groei en oogst!

Verlag van de **Groenmoetjedoendag**

De burgemeester op de fiets

Aleid Wolfsen fietst het voorterein op, met zijn vrouw en mensen van de wijkraad. Het is een mooie Pinksterdag met zon en een lekker windje. Op het Pioniersterras is volop koffie met lekkere koeken. Evarien en haar vriendin Heidi geven een mozaïekworkshop in de beleeftuin. De burgemeester loopt geïnteresseerd achter Paul van Kan aan voor een korte rondwandeling. Er sluiten ook nog wat wijkbewoners aan, die nieuwsgierig zijn naar ons tuinenpark. Paul van Kan neemt de burgemeester mee naar de schooltuin die er dit jaar bijzonder goed uitziet. Dat komt doordat de kinderen van OBS Voordorp geholpen worden door volwassenen die dankzij het initiatief Voordorp op Eigen Kracht op die

manier ook kunnen moestuinieren. Dit wordt door één van deze tuinders aan de burgemeester uitgelegd, die erg geïnteresseerd is en veel vragen stelt. Vervolgens loopt iedereen naar het beleeftuin. Je kunt zien dat hij geniet van ons vriendelijke en bedrijvige tuinenpark.

Kikkervisjes, vlemmuizen en scherven

En verder... het is gemoedelijk op het terras. Kinderen vangen kikkervisjes met Nathan van Kan. Andere kinderen en een aantal dames maken kleurrijke tegels of spiegels bij de mozaïekworkshop. Het is niet alleen leuk om mooie kleuren bij elkaar te zoeken, stenen kapot slaan is ook fijn om te doen. En dat is nodig voor mozaïeken, want je werkt met

scherven. Er wordt heel geconcentreerd en creatief gewerkt.

Als je over het tuinenpark wandelt, zie je overal papieren vlemmuizen hangen. Dat is de vlemmuizenspeurtocht van Eric en Bernadette. Bij elke vlemmuiz vindt je een aantal vragen. Ik vind ze best moeilijk, maar als je 7 juni naar de Vlemmuizenavond geweest bent, dan weet je de antwoorden wel. Michel en Wilma vertellen enthousiast over deze avond. Met een speciaal apparaatje konden ze de geluiden horen van de vlemmuizen die cirkelen onder de boom op het plein. Jammer dat er maar weinig mensen waren die konden meegenieten. Voordorp op Eigen Kracht (ex Transition town Voordorp) is te gast bij de Pioniers en heeft een kraam op het voorplein, waarin ze een kleine zonnecollector laten zien. Het is een gemoedelijke, zonnige groene dag.

DE SPEURTOCHT IS GEWONNEN IS DOOR YRSA (VAN TUIN 74) EN KOEN (NIET VAN DE TUIN).

Herhaaltip

Hoe krijg je met algen beslagen waterjerrycans schoon: Doe er wat speeltuinzand in met wat water. Even een minuutje of vijf goed schudden en weer lekker uitspoelen: schoon!

Buurman weet alles

Beste buurman,

Het gras groeit zo hard. Ik maai het regelmatig. Maar wat doe ik toch met al dat gemaaide gras?

Buurvrouw

Beste Buurvrouw,

Grasmaaisel kunt u prima gebruiken om onder struiken te strooien. Dit bevordert het bodemleven van de grond, én gaat onkruid tegen. Hopelijk ook het zevenblad!

En buurvrouw, denk ook aan uw slootkant: een half uurtje iedere twee weken met de hark al dat wier en andere planten opscheppen en u zult verbaasd zijn wat voor vissen er deze zomer bij u langs komen zwemmen.

Ik heb al een paar jaar een snoek op een vast stekkie, die een spelletje lijkt te spelen met me: Zo lang mogelijk blijven kijken en dan hop wegduiken! Ik heb het idee dat de oude snoek het overgedragen heeft aan een jonkie. Maar eerlijk als u de sloot regelmatig reinigt kunnen de vissen makkelijker insecten vangen: leuk om te zien.

Buurman

Beste Buurvrouw,

Nou heb ik ook een vraag. Ik heb namelijk zoveel luis: in de rozen, in de sneeuwballen struik, in de appelboom, in de treurberk, in de... ga zo maar door.

Wat kan ik daar nou tegen doen?

Buurman

Beste buurman,

Knoflook is de uitkomst! Luizen houden namelijk niet van knoflook. Als je er voor zorgt dat de plant naar knoflook smaakt, gaan ze er vandoor!

Wat heb je nodig

- Een emmer
- twee bollen knoflook
- een keukenmachine of staafmixer
- water

Werkwijze

- Pel alle tenen van beide bollen knoflook en pureer ze, met een scheut water, in de keukenmachine tot een glad papje;
- Vul de emmer met water en voeg het knoflookpapje er aan toe,
- Laat het geheel afgedekt twee dagen staan;
- Vul een gieter met de "knoflookgier" en giet het op de kluit van de plant.
 - voor een boom kun je wel de hele emmer in een keer leeg gooien op de kluit,
 - voor rozen giet je zoveel op de kluit dat de gier goed naar de wortels kan vloeien. Je kunt de rozen

ook sproeien met wat gier maar op de kluit werkt langer.

Natuurlijk ruikt het de eerste twee uur even naar knoflook maar dat is snel voorbij.

Veel gestelde vragen

- Gaan de rozen dan niet naar knoflook ruiken? [Nee.](#)
- Gaat het fruit niet naar knoflook smaken? [Nee.](#)
- Is het schadelijk voor de plant? [Nee](#)
- Hoelang werkt het? [Dat hangt af van de plant. In het algemeen werkt het ongeveer twee weken. Daarna kun je de behandeling eventueel herhalen.](#)

Veel succes!

Buurvrouw Martine Haxe tuin 110

P.S. Mijn appelboom heeft elk seizoen last van die vieze spinsels met bladeteende larven. Ik ga dit seizoen experimenteren met de knoflookgier. Ik zal het resultaat laten weten.

Verlag van de Piotiptour

Tips, weetjes en plantjes uitwisselen

Zondagochtend, 10 uur. Ik zit klaar met een pot koffie in de kantine, wachtend op 2 medetuinleden die zich hebben opgegeven voor de Piotiptour. Nina komt binnenwandelen. Haar ken ik nog niet. In april heeft ze een tuintje gekregen. Ook Paul komt binnen. Hij weet heel veel. Dit belooft een interessante tour te worden.

Na de koffie bezoeken we elkaars tuinen. We denken met elkaar mee en geven tips. Zoals: hoe kan ik het beste mijn meidoorn snoeien? Weten jullie hoe groot een kiwiplant kan worden? Wat is dit voor plantje? Hoe haal ik de betonplaten uit mijn tuin? Ik wil deze haag fatsoeneren, wanneer kan ik dat het beste doen? Mijn belangrijkste vraag was: wat moet ik toch met die bergen bladeren van de bomen aan de rand van de tuin moet elke herfst. Paul had een prachtige oplossing. Mijn tuin ligt naast de nieuwe broeihoop

voor de ringslang. Die heeft elk jaar halfvergane compost van... juist tuinbladeren nodig. Dus leg ik dit najaar de bladeren vlakbij de broeihoop. Ook kom ik te weten dat de egel die op mijn tuin woont, waarschijnlijk de enige egel van ons tuinenpark is; egels hebben namelijk een groot territorium. Naast tips en weetjes krijg ik ook nog plantjes, uit de tuin van Nina. Kortom: een gezellige en leerzame ochtend! Daarom hebben we direct een volgende Piotiptour gepland: zondag

2 oktober, 10 uur. Kijk bij elkaar mee in de tuin, wissel tips, weetjes en planten uit en ontmoet andere tuinleden. Nieuwe leden zijn extra welkom! Paul van Kan loopt dan ook weer mee, als ecooloog kan hij ons veel interessante dingen vertellen.

Andrea Lehr

Wat gezien?

Er is altijd wel wat te beleven op de Pioniers... en dan bedoelen we in dit geval de beestjes en de bloemetjes.

De afgelopen maanden zijn er bijzondere waarnemingen gedaan.

Ze zijn per mail naar mij verstuurd of op het waarnemingenbord geplaatst. Dat bord werkt trouwens erg goed! De waarnemingen worden doorgegeven op www.waarneming.nl. De leukste en meest bijzondere kun je hieronder lezen.

Merleieren

Op tuin 38 ontdekte Nina begin juni twee eieren op de grond. Bijzonder was dat één daarvan nog heel was en beiden niet aangegeten. Vaak vind je eierschalen of een leeggegeten eitje. Er zijn genoeg eksters, kraaien en gaaien zat die in het voorjaar eieren

zoeken. Iedere dag Pasen! Mogelijk zijn de eieren in Nina's tuin uit het nest gewaaid.

De eieren bleken van een merel: lichtblauw en rondom bezaaid met roodbruine stippels. Het enige ei met dezelfde maat (30 mm) en kleuren is van de zanglijster. Die heeft echter maar enkele dikke stippen op een lichtblauwe ondergrond.

Merel scoort

Op een of andere manier scoort de merel altijd hoog. Hij staat al een paar jaar op nummer 1 als algemeenste tuinvogel (niet in aantal vogels, maar

in de meeste tuinen gezien). In Nederland broeden minstens 1 miljoen paar. Vanwaar dit succes? Merels waren tot 100 jaar geleden nog schuwe bosvogels. Geleidelijk hebben ze de bewoonde wereld ontdekt en zich aangepast in gedrag en voedsel. Laatst zat er een merel in ons huis om te kijken of er nog wat te eten viel. Merels zijn steeds gevarieerder gaan eten. Niet alleen wormen, maar ook insecten en vruchten. Dat laatste vinden we minder leuk. Dan is de merel ook nog een van de vroegste broeders, soms al

LEES VERDER OP PAGINA 7 >

GABRIËLLA EN VADER MICHEL

LANDKAARTJE

WOLZWEVER

half maart. Zo lukt het om 3 á 4 keer per jaar een nest groot te brengen met gemiddeld 4 eieren. De meeste jongen sneuvelen het eerste jaar. Een andere verdienste is zijn zang: onlangs won hij de vogel-top-100 en is daarmee onze populairste zangvogel.

Vleermuizen

Tijdens de vleermuizenavond op 7 juni zag Eric Jansen al vroeg op de avond twee rosse vleermuizen overvliegen. Omdat ze al voor zonsondergang vliegen worden ze ook wel vroegvlieger genoemd. Het zijn zo ongeveer de grootste vleermuizen in Nederland. Spanwijdte 32 tot 45 cm. Daarna vlogen er veel gewone dwergvleermuizen. Die zijn het meest algemeen; 9 van de 10 vleermuizen is een gewone dwerg. Handig hulpmiddel was de batdetector waarmee de hoge geluiden van vleermuizen omgezet worden in lagere frequenties, zodat we ze kunnen horen. Iedere vleermuis heeft een eigen geluid. Een van onze jongste tuinleden, Gabriëlla, was getuige. Jammer dat er zo weinig mensen konden meegenieten.

Ringslang

De broeihoop is in maart aangelegd in de hoop dat een of meerdere ringslangvrouwtjes deze gaat vinden en geschikt vindt om er haar eieren in te leggen. Aan de grens met de scouting werd dit jaar de eerste slang gezien. Dat was op 2 april. Of Henk en John dit jaar nog slangen hebben zien zonnen aan de oever van hun vijver is niet bekend.

Egel

Op ons park wandelt dit jaar geregeld een egel. Aan de rand van de tuin van Andrea, vlak bij de ringslanghoop, is deze in mei vaak gezien. Meestal kroop hij onder een dichte conifeer. Als

dat maar goed afloopt: egels zijn één van de vijanden van de ringslang. We hebben hier te maken met een egel met vooruitziende blik! Ook helemaal aan de andere kant werd op 20 mei een volwassen egel gespot. Waarschijnlijk de zelfde, want egels hebben een vrij groot leefgebied van gauw 10 hectare. Mannetjes nog groter. (De Pioniers is 4 hectare). Ze laten overigens wel andere egels toe in hun leefgebied.

Landkaartje

Lang verwacht op De Pioniers, maar dan dit jaar eindelijk gezien: het landkaartje. Een vlinder met een soort stadsplattegrond op zijn vleugels. Vandaar de naam. Lang verwacht, omdat de rupsen, net als veel andere algemenere soorten, graag brandnetels lusten. En die hebben we zat. Op 1 mei werd deze soort voor het eerst gezien. De teller van het aantal soorten dagvlinders in ons park staat daarmee op 17: een respectabel aantal voor de stad!

Wolzwever

Op een dag in eind april zag Pieternel een half versuft wezentje in haar tuin. Het was net wakker of bijna dood en in elk geval erg tam. Zij kon het dier moeilijk plaatsen. En vroeg links en rechts. Het bleek een wolzwever. Wolzwevers doen of ze een hommelt of bij zijn door hun gelijkenis. Maar zij zijn geen familie. Dat heet mimicy (ongevaarlijke soorten gaan op minder onschuldige soorten lijken). Wolzwevers hebben geen angel, maar hommels en bijen wel. Dieren die graag vliegen eten, maar hommels of bijen vrezen en ontwijken, worden zo misleid. Wolzwevers zijn familie van de zweefvliegen. Zij hangen als een kolibrie boven een bloem met nectar.

De vleugels slaan 300 keer per minuut! Met de lange zuigsnuif zuigt hij de nectar al zwevend uit een bloem. De gewone wolzwever is algemeen in Nederland en komt voor op warme, zonnige, zandige taluds. Zoek je een dergelijke vakantiebestemming, dan moet je blijkbaar bij Pieternel zijn.

Miauwende gaai

Wat denk je als je ergens hoog een kat heel hard hoort mauwen. Juist, dan denk je: "hier klopt iets niet" en je gaat kijken. Inderdaad: Van drie kanten kwamen mensen een kijkje nemen. Ze staarden omhoog in de kroon van een heel hoge abeel. De bladeren nog niet in de bomen, dus verwacht je al snel een ongelukkige kat te zien. Of in elk geval iets dat geluid maakt. Nu is bekend dat (Vlaamse) gaaien de gekste geluiden kunnen nabootsten. Maar zó hard en zó langdurig is wel vreemd. Toch zagen de toeschouwers niets... kat noch gaai. En net toen zij het opgaven en schouderophalend hun werk gingen hervatten, vloog er iets uit de boom... inderdaad een gaai. Hij lachte ons na, in zijn vuistje...

Blaffende krokodil

Niet lang na de waarneming van de miauwende gaai werd er een nog zo'n bizarre ontdekking gedaan: op het waarnemingsbord stond "blaffende krokodil". Het was rond 1 april. Dit der verwijzen we toch maar naar het rijk der fabelen. Maar hoe dan ook: grappige vondst!

Paul van Kan

HEB JE ZELF IETS BIJZONDERS GEZIEN? WEET JE NIET WAT HET IS? STUUR JE WAARNEMING, LIEFST MET FOTO NAAR: PAULVANKAN@PLANET.NL

Beleefftuin 'de ont-moeting'

Inmiddels is er een jaar voorbij na het besluit om een gemeenschappelijke tuin aan te leggen. Een tuin voor en door leden én omwonenden.

Een tuin die laat zien hoe je duurzaam kunt tuinieren, waar je zelf mag plukken en waar buitenactiviteiten een plek vinden. Dat laatste was ook deze zomer weer het geval: onder leiding van Heidi en Evarien kon je op drie dagen mozaïek creaties maken. Op de Groenmoetjedoed! dag keken burgemeester Aleid Wolfsen en zijn vrouw hun ogen uit tijdens de workshop.

Inmiddels is het vrijwel zeker dat de benodigde financiën rond komen om de tuin mooi in te richten; een groot deel is afkomstig uit het leefbaarheidsbudget. Ook zijn er voldoende leden en omwonenden die mee willen werken aan de tuin. Zodra er absolute zekerheid is gaan zij van start, waarschijnlijk in augustus. Tot die tijd wordt de tuin enigszins op orde gehouden. Deze zomer worden de plannen in detail uitgewerkt. Zo worden ideeën opgedaan bij Stichting VELT over bouwen met leem en grasdaken en bij de Natuurtuin De Klopvaart in Utrecht.

Paul van Kan

mozaïek workshop succes!

12, 18 en 25 juni zijn er mozaïekworkshops gegeven door Heidi Kloppenborg en Evarien Tuitert. Er kon gekozen worden uit twee soorten stoeptegelmozaïeken of een spiegelmozaïek. Vele mensen vonden het erg leuk. "Het viel me op dat zelfs jongens het leuk vonden om een spiegel te maken" aldus Evarien. Het was een groot succes en iedereen was er van te spreken, en ook iedereen ging blij naar huis met zijn of haar prachtige werk.

Merel Tuitert (11 jaar)

Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren

Voor veel mensen nog onbekend: VELT is de Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren: Gezond leven op het ritme van de seizoenen. En dit met respect voor de natuur. VELT geeft ecologisch leven vorm in huis, tuin en daarbuiten. Door kwaliteitsvolle publicaties en samenwerkingsverbanden wil VELT bijdragen tot de ontwikkeling van een duurzame levensstijl: tuinieren, wonen, eten, leven. VELT is gestart in Vlaanderen maar heeft ook in Nederland een aantal afdelingen en telt ruim 13.000 leden. Inwoners van de Provincie Utrecht kunnen sinds kort aansluiting zoeken bij de werkgroep: Het Groene Hart, die eind 2010 is opgericht. Het is een kleine, maar zeer enthousiaste groep mensen. Zij organiseren leuke en leerzame activiteiten, onder andere vanuit de beekhoeve in Kamerik.

Waarom zou je lid van VELT worden? Als je duurzaam wilt leven én daarbij ondersteuning zoekt is het een lidmaatschap meer dan waard. VELT geeft uitmuntende boeken uit over ecologisch tuinieren, organiseert excursies en open dagen. Via het kwartaalblad 'Seizoenen' word je op de hoogte gehouden. Wil je zelf een workshop rond een thema organiseren? Kan ook, door contact te zoeken met de werkgroep het Groene Hart. Zij helpen met het verzorgen van het programma en een bevlogene deskundige. Benieuwd? Kijk op www.velt.be/hetgroenehart/

Lezing ringslangen op De Driehoek op 28 maart 2011

In de ban van de... Ringslang

Bernadette, Ton en Paul woonden de lezing bij van de Ringslangwerkgroep Houten. Deze groep is sinds 2006 bezig met het helpen van deze zwaar beschermde soort; één van de drie slangen die we in Nederland kunnen tegenkomen. In de provincie Utrecht is de ringslang de enige soort. Niet giftig en heel schuw. Dus we hoeven niet bang te zijn. Het is eerder een buitenkans als je er één ziet. Meestal zijn ze al weg voor je het zelf in de gaten hebt. Met hun gespletten tong vangen ze geuren op en dus ook onze aanwezigheid.

Jos en Peter, beiden doorwinterde slangenkenners, vertellen een boeiend verhaal met veel beelden over de ring-

slang. Een groot deel gaat over hun ervaring in Nieuw Wulven. In dit nieuwe moerasgebied tussen Houten en Fort Vechten wemelt het inmiddels van de slangen. De 8 broeihopen die jaarlijks worden bijgehouden hebben daar zeker aan bijgedragen. Ieder jaar worden in maart of april de hopen onderzocht op het aantal eieren. Dat wil zeggen: eierschalen uit het jaar daarvoor. In de zomer worden ook de slangen geteld. Soms gaan ook kinderen mee. Zo zien we een prachtig filmpje waarin Bas (10 jaar) zonder enige angst en trefzeker een meterslange slang uit het gras plukt. Ze liggen graag op te warmen onder een stuk landbouwplastic die speciaal voor de telling worden

neergelegd. Uit de tellingen blijkt een enorme toename 'Maar is dat niet vooral ook doordat de waarnemers steeds meer ervaring krijgen?' was een terechte vraag. Onderzoeker Jos Spier maakt een ruwe schatting van 500 a 1000 dieren op 50 hectare. In 2010 werden er 2500 eieren geteld; slechts 10% overleeft het eerste jaar. Omgerekend naar het 4 hectare grote Pioniers is er bij ons dus best ruimte voor een paar slangen. Er zijn mensen die vrezen voor een slangenplaag. Onzin, want voedsel is al gauw beperkend. Er komt vanzelf een evenwicht!

Paul van Kan

Tips voor ringslang-beheer op De Pioniers:

- hooiland niet maaien onder 18 graden, want dan maai je ze kapot
- compost liever niet omzetten in juli-september als er misschien eieren in zitten
- ook in winter liever niet omzetten (kans op overwinteren)
- voorzichtig omzetten in maart-april en meteen kijken of er lege eierschalen in zitten
- uittreedplek maken bij steile oevers (voor jonge slangen een hindernis)
- schoon water vol amfibieën (dus: geen sop en zo lozen)
- waar het kan: oevers met ruige begroeiing of braamstruweel
- zo weinig mogelijk hindernissen (geen duikers)
- niet vergeten de broeihopen ieder jaar aan te vullen

Veemarktgebied en de Pioniers

Om wat meer inzicht te krijgen in de bouwplannen op het Veemarktterrein ben ik gaan praten met Hans de Wind. Hij is een nieuw Pionierslid en heeft meegewerkt aan de ontwikkeling van de plannen in het Veemarkt gebied.

Werk en wonen combineren

De Veemarkt wordt gesloopt en het terrein wordt woongebied. Er komen niet alleen huizen, maar ook een school, een BSO en ruimte voor winkels en werkplaatsen. Hoe dat gaat gebeuren is nog lang niet ingevuld, maar zie www.utrecht.nl/veemarkt2punt0. Het achtergrond-idee is dat particulieren de mogelijkheid krijgen om zelf

te bepalen hoe ze willen bouwen en hoe ze bijvoorbeeld werk en wonen willen combineren. Het is heel lang gebruikelijk geweest om woonwijken te bouwen met scheiding van functies zoals wonen, recreatie, groen, werken, zie Overvecht. Werken deed je ergens anders in de stad. De laatste jaren willen steeds meer mensen een winkel-tje, bedrijfje of praktijk bij hun huis,

net als lang geleden toen het normaal was dat je een werkplaats bij je woonhuis had. Er zijn groepen die samen een woonproject bedenken en daar met meer mensen gaan wonen en gemeenschappelijke dingen hebben zoals een tuin of een recreatieruimte. Het is nog de vraag hoe dit idee in de praktijk gerealiseerd gaat worden. Utrecht heeft daar, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Almere, weinig ervaring mee. In oktober wordt het plan voorgelegd aan de gemeenteraad. De huidige activiteiten op het terrein zullen

LEES VERDER OP PAGINA 10 >

dit jaar beëindigd worden, waarna de hallen gesloopt worden. Daarna zal men het plan verder uitwerken en de grond verkocht kunnen worden en er concrete bouwplannen gemaakt kunnen worden.

De Veemarkt en de Pioniers

Wij zijn natuurlijk benieuwd of deze veranderingen invloed hebben op ons tuinenpark.

Ik vermoed dat we zeker lawaai en ongemak zullen ervaren tijdens de

bouw. Maar als het af is, zal het misschien wel rustiger zijn dan nu. Geen automarkt meer! Het tuinenpark ligt dan ingebed in woonwijken. Dat is veiliger, omdat er meer sociale controle zal zijn.

In mijn gesprek met Hans de Wind vertelt hij dat er een wandelpad komt, dwars door de wijk van Sporting naar De Pioniers. Het tuinenpark staat dus duidelijk op de kaart als plek van ontspanning en groen. Onze ingang aan de Sarteweg wordt

anders omdat er ook huizen worden gebouwd rondom het parkeerterrein, maar de ingang blijft duidelijk zichtbaar en er blijft ruimte voor parkeren en andere zaken zoals het tijdelijk storten van grond, vertelt Hans.

Het bestuur heeft afspraken gemaakt over privacy, met name voor de tuinen die grenzen aan de Sarteweg. Er komt een groenstrook tussen de sloot en de tuinen van deze mensen.

Evelien Pullens

Wadi

Hans de Wind heeft de wadi toegepast in zijn eigen tuin. Wat is een wadi? Hieronder de achtergrondinformatie.

Regenwater afkoppelen

De oude methode om regenwater via een regenpijp het riool in te laten lopen gaat steeds meer tot problemen leiden in de toekomst. Men verwacht grotere hoeveelheden regen en hogere waterstanden in rivieren vanwege de smeltende gletsjers en regen stroomopwaarts. Daarnaast stijgt de zeespiegel. De afwatering werkt dan niet meer zoals eeuwen geleden. Pieken kunnen niet verwerkt worden. Sloten en rivieren stromen dan over door een te grote hoeveelheid water. We hebben daar ervaring mee opgedaan in 1993 en 1998. "We woonden toen in Maas-tricht," vertelt Hans. "Het water liep

toen ons huis binnen. We woonden dan wel aan de rivier maar het is toch een rare gewaarwording als je meer dan 50 meter boven de zeespiegel bent."

Het is dus beter om het water eerst bij je te houden, bijvoorbeeld via grasdaken. Het regenwater zou in de grond kunnen wegzakken in plaats van snel afgevoerd worden via een rioolbuis. In de stad is dat goed tegen verdroging van de grond. Rivieren hebben dan meer tijd om het water te verwerken.

Natuurstenen en waterton

Vandaar ook de Wadi. Wadi is een Afrikaans woord voor geul, laag gebied. Hans de Wind heeft ervaring met deze praktijk opgedaan in de bouw en gaat het ook toepassen in zijn eigen tuin. Vanuit zijn opgehoogde tuin laat hij het water schuin aflopen naar een geul, met stenen er in voor de versiering. Rob van de Steen kwam met het idee om elke keer enkele stenen mee te nemen van vakantie. Dat doen de kinderen toch al, maar nu met een leuk doel. In de geul zakt het water weer in de grond en bij een overschot stroomt het door naar de sloot. Het regenwater van het dak van het huisje loopt al niet naar het riool, dat is dus al afgekoppeld zoals dat in vaktermen heet. Dat komt bij ons in regentonnen uit. Goed geregeld. Hopelijk wordt de tuin wat droger na de ophoging en kan het water eenvoudiger weg via de Wadi.

De wadi in Leidsche Rijn en het regenwater bij de Veemarkt

Vroeger waren straten enigszins bol en liep het water er aan beide kanten af naar het riool. In Leidsche Rijn is ook afgekoppeld. Het regenwater loopt via

gootjes in de tuinen over de straat naar wadi's. Dat is bijvoorbeeld in Langerak goed te zien. Die straten liggen dan niet meer bol met aan beide kanten rioolputten. 'Op één oor' noemt Hans dat. Het water loopt schuin af naar de wadi. In de wadi zakt het in de grond en blijft zo in het gebied. Goed voor de flora en fauna en er kunnen kleinere rioleringen aangelegd worden. De straten zijn gemaakt van waterdoorlatende verharding. Ook bij de Veemarkt zal afgekoppeld worden. Daar is niet voldoende ruimte voor wadi's maar de waterdoorlatende verharding doet al veel. Vervolgens wordt de nieuwe buurt een beetje "bol" aangelegd waardoor het water in de singel van de Sarteweg en aan de Voorveldselaan loopt. Hopelijk worden de meeste tuinen bij de Veemarkt niet verhard maar blijven ze groen. Dat zou ook schelen. Tegenwoordig wordt het grootste deel van de tuinen verhard.

De Pioniers en de Veemarktbuurt

Het zou leuk zijn als we met de Pioniers een rol kunnen spelen bij het ondersteunen van de aanleg van de tuinen en het grond in de Veemarkt. Er is natuurlijk een enorme deskundigheid en praktijkervaring aanwezig. In de gesprekken tussen mij als projectleider is dat punt door Wiljo al ingebracht. Er moet vanuit het project nagedacht worden over de aanpak van de ontwikkeling op en rondom het parkeerterrein; de Pioniers kunnen zich daar manifesteren. Dus er gaat nog heel wat geparticipeerd worden.

Evelien Pullens

Lievelingsplant:

Eric: Gastache, Droplant, en Macedonische Knautia, omdat er vlinders op af komen.
Bernadette: Aardbeien en frambozen.

Mooiste moment op de tuin:

Eric houdt van verenigingsdagen zoals de Groenmoetjedoendag.
Bernadette is gelukkig als ze eigen aardbeien, frambozen en bessen kan plukken.

Portret van Eric en Bernadette, vleermuizenexperts (Tuin 68)

Vleermuis of vampier?

Op de Groenmoetjedoendag van 12 juni zitten Eric en Bernadette aan een tafel op het voorterrein om de speurtocht te begeleiden. Deelnemers aan de vleermuisentocht krijgen een glibberig vleermuisenoepje en een papier waar de antwoorden ingevuld moeten worden. Ik schuif aan bij Eric en Bernadette om meer te weten te komen over deze vleermuispecialisten. "Gaat de speurtocht over vampiers?" vraagt een jongen van een jaar of 6 aan Eric. Als je zoiets aan Eric vraagt, dan krijg je een lang verhaal, want hij weet veel en vindt het leuk om te vertellen. Hij vertelt over Dracula, oude mannen en arme dienstmeisjes. Het jongetje hangt aan zijn lip en gaat vol enthousiasme de papieren vleermuizen volgen.

Beroep: Vleermuizenexpert

Eric adviseert, onderzoekt en informeert burgers, overheid en bedrijven over vleermuizen. Toevallig werkte hij samen met een andere Pionier, Marinus Jan Veltman, aan een onderzoek. Rijkswaterstaat vroeg hen te onderzoeken op wat voor manier er vleermuisvriendelijke verlichting boven de snelwegen geplaatst kon worden. Marinus Jan is expert in verlichting en Eric in vleermuizen. Omdat vleermuizen in woonwijken leven en hun insectenvoedsel moeten zoeken in de velden, is het nodig dat ze de snelwegen oversteken. Als de verlichting te fel is, doen ze dat niet. Aangezien vleermuizen beschermde dieren zijn, moet er rekening gehouden worden met de leefwijze van deze dieren. Na diverse onderzoeken uitgevoerd te hebben komen Eric en Marinus Jan tot

de conclusie dat oranje ledverlichting het meest vleermuisvriendelijk is. Vleermuizen zien namelijk door de samenstelling van hun ogen vooral blauw en groen licht. Als dat blauwgroene licht dan ook nog breed straalt, vermijden ze het. Daarom is oranje licht veel beter. Op de informatie-avond van 7 juni hadden we hier nog veel meer over te weten kunnen komen, maar helaas waren daar maar weinig mensen. Eric heeft toen de vleermuizen zichtbaar en hoorbaar gemaakt met een speciaal apparaatje.

Wat is er zo boeiend aan vleermuizen?

"Er zijn nog nieuwe dingen te ontdekken op het gebied van vleermuizen, omdat er nog niet zo heel veel onderzoek naar gedaan is. Dat is interessant voor mij als bioloog." vertelt Eric "Bovendien houd ik van de nacht. Dan is het stil en rustig en lijkt het alsof de natuurgebieden echt van jou zijn. 's Nachts is het bovendien lekker donker, daardoor worden zelfs lelijke plekken mooi." Eric vindt het ook leuk om mensen iets te leren. "Veel mensen zijn eerst bang voor vleermuizen, maar als ze er meer over weten, beginnen ze het interessant te vinden en hebben ze er geen problemen meer mee dat er vleermuizen bij hen in de buurt wonen." Vleermuizen-vrouwtjes wonen soms wel met 300 vrouwtjes bij elkaar in een huis. Ze slapen onder het dak of in de spouwmuur. Aan het eind van de zomer vallen die grote groepen uit elkaar. De kleine vleermuisjes zijn dan nog maar 1 maand oud en moeten alles al alleen kunnen. Ze moeten bijvoorbeeld door middel van geluidsgolven afstanden kunnen inschatten. De mannetje wonen in kleinere groepen

en zijn vaak op jacht. Ze komen ook wel bij de Pioniers jagen op insecten. Daarom hangt er een logeerhuisje bij de speeltuin. Daar kunnen ze overnachten als ze willen.

Tuinieren

Eric en Bernadette begonnen 2 jaar geleden bij de Pioniers met orde brengen in een overwoekerde bloementuin op tuin 68. Ze hadden een hoop te doen, want ze wilden graag een moestuin aanleggen: Wortels uit de grond halen, omspitten en de grond verrijken. Na het eerste jaar waren ze al zo ver dat ze 5 maanden lang iedere dag groenten uit eigen tuin konden eten. Eric vertelt trots dat ze veel producten hergebruikt hebben. Van de stammen van de omgehakte coniferen maakten ze bakken. De takken van de es gebruiken ze als bonenstaken. De arme aarde die hij uit de uitgegraven wortels schudde, gebruikten ze voor de aardbeienteelt. Nu de tuin op orde is, zouden ze het huisje moeten opknappen. Daar zien ze beiden wel tegenop. Het is veel werk en Bernadette en Eric houden meer van tuinieren. Ze hebben zich al opgegeven om in de beleeftuin mee te gaan werken.

WIL JE MEER WETEN OVER VLEERMUIZEN? KIJK OP WWW.ZOOGDIERVANHETJAAR.NL

Wisten jullie dat

- de Pioniers een vleermuisenlogeerhuisje hebben?
- in 'Hoofdgebouw 3' van de NS wel 3000 vleermuizen wonen?
- er grote vleermuizen-bijeenkomsten zijn in fort Rijnauwen?

Twee eendjes

Zo, vandaag twee eendjes geholpen. Van die piepkleine donkerbruine. Net zo donker als hun moeder, maar ze hadden ook nog een geel vlekje. Ze waren in een slootje terecht gekomen waar ze niet uit konden. Zo'n afgesloten slootje met van die hoge steile kanten.

De moeder deed wel steeds voor hoe het moest: hup, sprongetje de kant op. En dan snateren, zo van "kom nou jongens, gewoon doen als ik". Maar hoe vaak ze dat ook deed, het lukte hen niet, ook niet via het blad van de waterlelie.

'k Zag het gebeuren op weg naar boodschappen doen – 'k kwam Evelien nog tegen en ik zei er nog wat van – en toen ik terug kwam was het nog steeds gaande. Plankje gehaald, dat zo horizontaal mogelijk de bodem in gestoken en op de kant laten eindigen. De moeder was weer op het droge, wilde hen de vijver in krijgen en riep hen.

Eén eendje had het snel door en die lukte het het plankje op te rennen (wat nog niet makkelijk was, want de moeder was dat niet gelukt). Maar toen de tweede: piepen, die kleine, die nu alleen was. Ging zich

onder het plankje verschuilen, maar dat was niet de bedoeling. En toen, na een hele tijd, door het aandringende gesnater van de moedereend en de eigen angst (waarschijnlijk), lukte het die ook dat toch wel gladde plankje op te komen. Hè, hè, een pak van m'n hart. Daar gingen ze, zo klein als ze waren, eindelijk, via het gras, een paadje en weer een stukje gras, het grote water in. Gered van de reiger. Had allemaal niet gehoeven trouwens, noch hun stress, noch de mijne, als het bruggetje er nog was geweest in plaats van de duiker, of als ze ergens de kant op hadden gekund. U begrijpt wel wat ik bedoel.

Judith Schuil

Boekje

Er gaat een boekje komen. Leuk hè? Zo'n stuk of twintig stukjes uit de afgelopen jaren, en een paar nieuwe, worden gebundeld. Een heel werk, dat kan ik u verzekeren, al lijkt het zo gemakkelijk met de computer en kopieerapparatuur. Ik Ben er al weken zoet mee.

Het plan is een eenvoudige, A5-gevouwen, uitvoering te maken (maar zo eenvoudig is dat helemaal niet!) en een wat luxere, met de hand gebonden editie. En dat ze dan klaar zullen zijn en verkrijgbaar tijdens de tentoonstelling en het zomerfeest in augustus.

De prijs moet nog bepaald; die hangt af van de kosten.

Ik ben er maar druk mee, o zo druk, met deze "Schatten", want zo gaat het heten. Maar het is o zo leuk, en spannend, om te doen.

Dus wie weet... Ik denk wel dat het gaat lukken.

Leuk hè?

Judith Schuil

Water gaat weer stromen

De waterhuishouding op De Pioniers gaat drastisch verbeterd worden. Er wordt (weer) een verbinding gemaakt met watertjes buiten het complex, waardoor het water – dat nu in feite stilstaat – weer kan doorstromen. Een goede zaak is dat, want water moet stromen natuurlijk.

Voorts gaan de te kleine duikers vervangen worden door hetzij grotere duikers, hetzij bruggetjes, wat de doorstroming alleen maar verder zal verbeteren.

Wat pleit voor bruggetjes in plaats van duikers is niet alleen dat het water dan vrijer stroomt, niet alleen dat het mooier en rustieker is en eigenlijk bij de Pioniers 'hoort', maar vooral dat dan

ook de watervogels weer rond kunnen zwemmen. Want dat is wel een gemis hoor, de eenden en waterhoentjes met hun jongen niet meer in kleine de slootjes te zien. Vrije doorstroming zou trouwens ook beter zijn voor de vissen en allerlei ander waterspul.

Maar hoe dan ook: er komt verbetering.

